

Grup Godó i grup Z: dues empreses multimèdia

Els germans Carlos i Bartolomé Godó foren els fundadors —l'any 1881— de *La Vanguardia*, un diari prestigiat que ha sobreviscut tota mena de vicissituds històriques. En els anys seixanta la família decideix intervenir en altres publicacions diàries —*Diari de Barcelona*, *Tele-expres*, més tard— i edita el setmanari *Gaceta Ilustrada*. Amb la venda d'aquest a un grup sud-americà —1982— els interessos periodístics del grup se centren en la consolidació de *Mundo Deportivo* i *Historia y Vida*. Possedors d'una distribuïdora i impremta pròpies —TISA— l'empresa participa en el capital d'Antena 3, que manté a Catalunya dues emissores, Barcelona i Vilafranca del Penedès. En el camp de la televisió, i en vistes a la creació d'un canal privat, el grup manté contactes amb altres diaris regionals —entre els quals, *Las Provincias*.

Antonio Asensio Pizarro, és l'ànima del grup Z. Aprofitant el «boom» de la premsa eròtica dels 70 —*Lib*, *Yes*, més tard *Penthouse*— entrà aviat en el món de la informació general a través del peculiar *Interviú* (1976). L'olfacte mostrat en el llançament d'aquesta revista es repetí amb la creació d'*El Periódico de Catalunya* (1978). Tres anys més tard, i ja amb tallers i distribuïdora propis —COEDISA— assegurava el seu paper dins el sector dels setmanaris. *Tiempo*, *Interviú*, *Dinero*, *El Jueves*, *Conocer*, *Viajar* o *Nueva* són algunes de les capçaleres del grup, encara que les més importants tenen la seu social a Madrid. Possedora d'Edicions B i d'una agència informativa —OTR— Z participà en el capital d'Antena 3, SA, que més tard va vendre al grup Godó. Ara, totes les expectatives del grup estan posades en el sector de la televisió privada (Univisión) on manté excel·lents contactes amb el magnat italià Berlusconi. □

potètic *Portada de Actualidad*, pel que sembla, del tot descartat.

El pastís sembla, doncs, repartit, i els projectes que determinats grups tenen en cartera —s'ha rumorejat sovint el llançament d'un diari estatal en castellà des de sectors empresarials propers a Convergència ho tenen ben difícil. □

UN NEGOCI MOLT RENDIBLE AMB EL PERMÍS DEL PSOE

El gran desgavell de la premsa valenciana

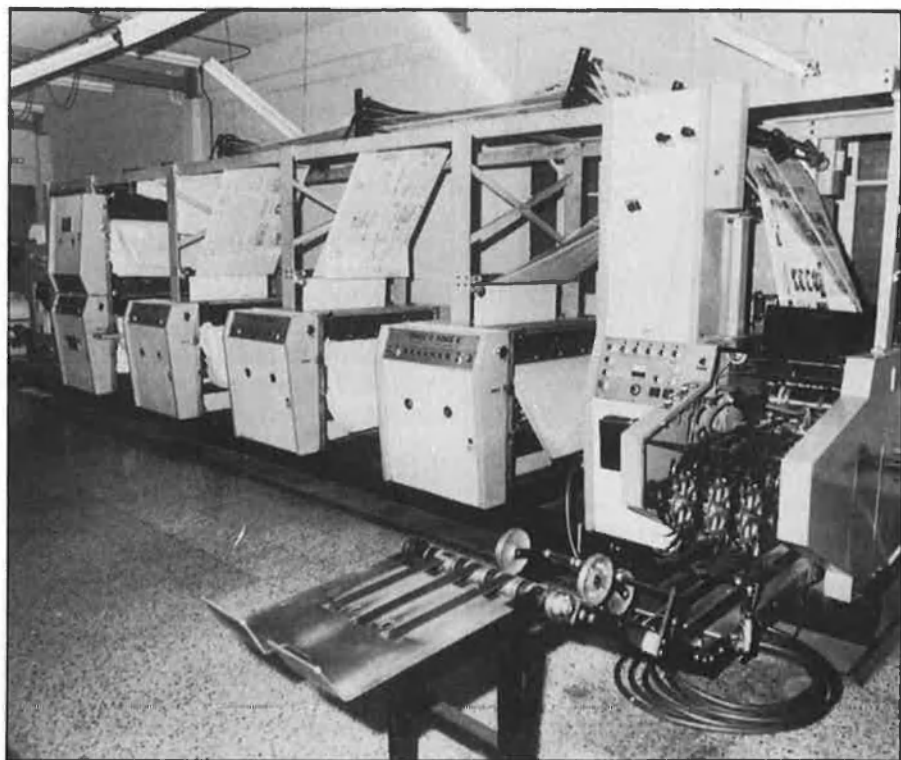
Guanyen molta pela i són tots en castellà. Van ser del Movimiento, la majoria, i ara, són del PSOE. Per a uns, la premsa valenciana és la millor de l'estat; per a uns altres, és mediocre, avorrida i provinciana. En tot cas, heus ací els seus propietaris, els seus servidors i el seu futur. La polèmica està servida.

Ismael López i Esther Roig

El 14 de març de 1984, Editorial Prensa Alicantina, SA, amb seu, aleshores, al passeig de Gràcia, 82, de Barcelona, s'adjudicava el rotatiu *Información* per 621 milions de pessetes, la xifra més alta pagada per un diari valencià de l'antiga cadena del Movimiento. Quatre anys després, el diari alacantí que dirigeix **Vicente Martínez Carrillo** i que controla el magnat de la premsa regionalista, **Francisco Javier Moll de Miguel**, se situa al primer lloc de la rendibilitat econòmica i ha aconseguit un lloc primordial en relació als tiratges valencians. Així, en un procés en ascens, *Información* ha aconseguit passar de 21.504 exemplars el 1980 als vora 33.000 amb què tancarà l'últim exercici. Pràcticament un 40% més de tiratge.

El grup Moll és, a través de Prensa Canaria, SA, el soci majoritari dels diaris *Información* i *Levante* de València. Javier Moll és «un empresari decidit a guanyar diners amb la premsa regional», segons les seues paraules, que no manté «cap connexió política». Moll té el control d'*Información* al costat d'una destacada participació d'institucions del govern socialista, com les Caixes d'Estalvis, Banco de Alicante, que presideix **Miguel Boyer**, i membres notables de l'empresariat alacantí, la Cambra de Comerç i la mateixa Diputació, amb un 10% d'accions aproximadament.

El diari *Información* fa dues edicions específiques per a les comarques del Baix Vinalopó i la Vega Baixa, una redacció autònoma a Elx i delegacions a Alcoi, Benidorm i Elda, a més d'una sòlida xarxa de corresponsals. «La Co-

Prensa valenciana: rotatiu amb poc tiratge.

J. J. Pérez Benlloch.

munitat Valenciana és una realitat artificial, tant com la demarcació d'Alacant. El mateix Estatut d'Autonomia consagra aquesta divisió», assenyala Vicente Martínez, el seu director. «Volem un periòdic que supere el motlle provincial i arribe als municipis», afegeix.

«Per a competir amb el creixement de la premsa nacional i aprofitar la demanda de la premsa escrita, cada vegada més gran, cal que esdevinguem especialistes locals. Hi ha terrenys per a tot, però amb rigor, seriositat i compromís amb els interessos de la zona». Entre els objectius del diari figura el de doblar el nombre de pàgines —18 només per a Elx—, informatitzar els tallers i la redacció, simplificar els processos d'edició «per a donar —segons Martínez Carrillo— millor i més informació a última hora». Pel gener veuran la llum nous suplementes d'educació i economia en aquest diari que pretén ser «funcional, de serveis. I que encara pot doblar les seues possibilitats, i fins i tot el seu edifici», diu optimista Vicente Martínez.

La Verdad, que ha patit un fort retrocés de vendes, és un veterà competidor de l'*Información* als quioscos del sud del País Valencià. A l'increment de l'*Información*, que ha ocupat el seu històric marc de distribució, s'ha afegit

l'eixida de *La Opinión*. Si el primer l'ha superat a Alacant, el segon ha tallat les seues vendes a Múrcia. Encara que *La opinión*, propietat també del trust de Javier Moll des del passat mes de maig, no ha estat precisament un èxit.

Amb redacció principal a Múrcia i edicions per a Cartagena, Albacete i Alacant, *La Verdad* ha patit els últims set anys un descens de la seua difusió i ha passat de 45.817 exemplars el 1981 als 30.000 que, a les tres províncies, col·loca ara. Publicat per EDICA, Editorial Catòlica —un 20% del seu capital a les mans de l'Església— el diari que dirigeix **Antonio José González Conejero** ha estat comprat últimament per Comecosa, la societat d'Euskadi posseïdora també d'*El Correo Espanol* i el *Diario Vasco*. El grup francès Hersant havia pretès abans la seua adquisició.

'Las Provincias'-'Levante', 1 a 0

Nascut a Saragossa, catòlic, estretament lligat a la Banca Garriga-Nogués, Francisco Javier de Moll és també el soci majoritari del periòdic valencià *Levante*, a través de Premsa Valenciana, SA, filial de Prensa Canaria. **Ferran Belda** dirigeix aquest diari, que va disminuir durant l'època que fou dirigit per **Barberà Armelles** les xifres de tiratge de manera històrica. Dels 37.132 exemplars venuts el 1980, baixà a menys de 15.000, mentre que la mitjana de 1986 situa la seua difusió —segons la OJD— en més de 27.000 exemplars. Exactament, la mitjana estipulada quan encara era propietat de la cadena de premsa del Movimiento.

Després d'aparèixer en una primera subhasta per 686 milions de pessetes, el *Levante* va ser venut en una tercera per 498 milions en una estranya operació de compra en què la Generalitat arribà a retirar de dues oficines del Banco Exterior 400 milions de pessetes, i la Caixa d'Estalvis Provincial de València, depenent de la Diputació Provincial, va tocar sostre en el seu capital social quan va oferir el préstec de 500 milions perquè el partit socialista i Moll obtingueren el diari.

Delegacions comarcals a la Safor i la Ribera Alta, el diari es manté en posicions pròximes al PSOE, i el Banesto i diferents Caixes d'Estalvi valencianes en són creditors. Pel que fa a les vendes, ha aconseguit aproximar-se a les xifres del seu competidor, *Las Provincias*, però ofereix, no obstant, un nombre de lectors, probablement, su-

perior. Segons font internes, «perquè som un diari de casinos, mentre que *Las Provincias* és de lectura familiar». La recent aparició del seu col·leccionable *Historia del Pueblo Valenciano* li ha permès multiplicar les vendes els caps de setmana, fins a arribar als més de 120.000 exemplars. Mancat de coherència i d'orientació editorial, els diferents professionals entrevistats per EL TEMPS en destaquen «l'excessiva ambigüitat i hibridesa».

El «Diario Decano de la región valenciana», *Las Provincias*, que dirigeix, en menxeta, **José Ombuena** i en la realitat **María Consuelo Reyna Doménech**, va aconseguir saltar dels

María Consuelo Reyna.

45.472 exemplars el 1980 als prop de 57.000 que ja es calculen per a enguany. Un important creixement que encara el situa per sota de la quota màxima que assolí el 1984, amb un tiratge superior als 65.000 números. *Las Provincias* ocupa el dotzè lloc en el *hit-parade* estatal de vendes.

Les seues bones xifres no han tancat el crònic enfrontament entre les dues famílies propietàries de l'utilatge amb què, des del Polígon de Vara de Quart, es llança aquest diari. Els **Zarranz Doménech** i els **Reyna Doménech** en tenen diferents opinions. Els Zarranz objecten, des del seu refugi en les vinyes d'Utiel-Requena, que els Reyna Doménech executen una mala política editorial, carregada de números rojos. El problema de direcció interna i la batalla definitiva per la propietat del diari no impedeix que la seua difusió siga estable i, comercialment, rendible.

Tot i que el seu director, de portes enfora, José Ombuena, va rebre una amenaça de mort «per comunista» el 1977, el rotatiu ha estat la plataforma del franquisme, trampolí d'Aliança Popular i, ara per ara, tribuna principal del programa polític d'Unió Valenciana. Quan no lermista.

Més rendible encara és l'*Hoja del Lunes* de València. Editada per l'Associació de la Premsa Valenciana, que presideix **Inaki Zaragüeta**, la seua rotativa francesa Rocwell-Visa va tirar al mercat al voltant d'una mitjana de 88.700 exemplars el 1988. L'any 1985 va ser, però, l'any de les vaques grasses; 90.254 diaris al carrer.

Negoci sanejat, molts diners en joc, beneficis d'explotació que s'acosten als 1.000 milions de pessetes, paradoxalment, el seu capital sosté l'Associació de la Premsa. El seu futur no deixa de ser incert si avança la política editorial que preveu que la resta de rotatius es venguen, també, dilluns. Tant el seu director, **Salvador Barber**, com la directora fàctica de *Las Provincias*, **Maria Consuelo Reyna**, coincideixen a apreciar un alt nivell en els diaris valencians. «La premsa valenciana és molt bona, amb un nivell superior a certs rotatius europeus, gens avorrida i, en absolut, rutinària», opinava Barber. Per

Ricard Blasco.

a **Maria Consuelo Reyna**, «la qualitat de la premsa que es fa a la Comunitat Valenciana és superior a la d'altres llocs d'Espanya».

Dos diaris, a per totes

«Un grup d'homes de Castelló, sense cap ajuda forana», van llançar el 23

de maig de 1982 el número zero del *Castellón Diario*. Darrere de Casedisa, editora del diari que ara dirigeix **José Basilio Trilles Torrent**, es troba, fonamentalment, el capital d'un nodrit grup de rellevants empresaris castellonencs, com ara, el ramader i expropietari de la plaça de bous de Castelló de la Plana, **José Luis Ramírez**; el promotor **Tomàs Llorens**; l'industrial del vidre **Adolfo Forcadell**; **Pallarés**, el fabricant de plàstics i hostaler, i **Porteiro**, l'home de la BMW a Castelló. Tots ells comandats per l'emperador del taulell, **José García Soriano**, amo de Porcelanosa i Zirconio, de grans terres i de grans magatzems de taronges, que també ha adquirit un altre paquet d'accions en la competència, el diari *Mediterráneo*.

Ara conservador, en el seu inici *Castellón Diario* va intentar ser un informador progressista per voluntat dels seus directors. La pretesa orientació els va costar el comiat fulminant de **Francisc Pascual** i **Ricard Dasí**, així com el de dos redactors, ràpidament censurats. Un empresari aliancista, i de manera més suau l'*Opus*, en determinen, ara, la ideologia. La universitat basca de Deusto va satisfer, repetidament, la seua demanda de redactors.

Castellón Diario ha mantingut conversacions tant amb Prisa com amb el Grup 16 per a un traspàs editorial sense que s'haja arribat a cap acord. El grup Moll també va calibrar, anys enrere, la seua entrada en aquest diari que acaba de comprar la rotativa a l'*Heraldo de Aragón* i prepara la informatització del diari i una ampliació a 40 pàgines. Amb canvi de maqueta i disseny inclòs.

Pèrdua lleugera, un 5 per cent del seu tiratge en els primers mesos d'enguany, *Castellón Diario* intenta, amb dificultats, perseguir les xifres del seu col·lega *Mediterráneo*, afavorit des de l'executiva valenciana del PSOE i que va tancar el balanç OJD del 1986 superant el *Castellón Diario* en 2.500 exemplars, un 50 per cent més de vendes.

El *Diario de Elche*, que es va despenjar del Grup 16 i que, des de fa alguns mesos, ha decidit anar per lliure, ha estat participat per Casedisa. El diari es fa en els tallers de Casedisa, a la Plana, per a viatjar després fins a l'altre extrem del país.

L'arribada de **Benigno Camañas**, aragonès, ex-columnista de *Las Provincias*, ha introduït canvis importants en l'altre diari de La Plana, el *Mediterráneo*, que ara encara una important campanya d'expansió, amb noves co-

Ferran Belda.

bertures comarcals des del nord del País Valencià fins a Elx, on pretén obrir una redacció pròpia. El seu suplement de cultura es repartirà a totes les escoles valencianes i l'«especial barri» ja és als quiscos. Altres suplementes específics i una informatització amb programes japonesos ja ve de camí, a més d'una important reestructuració de la plantilla.

Camanas, flamant director general de l'editoria del *Mediterráneo*, Promocions i Edicions Culturals, SA (PECSA), és un home que té tota la confiança del president **Joan Lerma** i del director del seu gabinet, **Ximo Puig**, que és, a més, accionista del diari, regidor a Morella i ex-diputat socialista. Ximo Puig ha fitxat, personalment, **Camanas**, ex-ucedista sense carnet que ha estat, a *Las Provincias*, un autèntic portaveu de l'empresari anticatalanista **Vicente González Lizondo** i del partit Unió Valenciana.

Nous empresaris de València han entrat en el consell d'administració de PECSA-Mediterráneo, on diferents tribus socialistes es barallen des de fa temps. D'una banda, els seguidors del parlamentari autonòmic i secretari d'imatge i comunicació del PSOE, **Ernest Nabàs**; de l'altra, els incondicionals del clan de Ximo Puig i el regidor socialista d'Hisenda de Castelló i notable antivalencianista, **Juan José Vázquez**. A més d'altres militants del PSOE de la Plana i, per separat, de l'ex-advocat franquista i fundador

Tiratges de la premsa valenciana

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987 ¹	1er. trimestre, mitjana 1988
Hoja del Lunes*	88.228	79.625	79.766	88.250	89.462	90.254	87.578		88.691
Las Provincias	45.472	43.883	45.975	50.678	60.506	57.222	54.940		56.498
La Verdad**	44.056	45.817	45.687	44.783	43.217	43.361	39.592		
Información	21.504	21.269	21.584	21.178	23.766	29.475	31.777		
Levante	37.132	31.316	27.865	25.124	26.501	30.093	27.901		27.384
Mediterráneo	5.950	6.367	—	6.360	6.217	6.181	6.757		6.562
Castellón Diario	—	—	—	—	—	4.442	4.492		4.230
El País***	—	—	—	—	—	—	360.398		

FONT: OJD.

* Aparició setmanal.

** Xifres del total d'edicions a Múrcia, Albacete i Alacant.

*** Edició estatal. El 10% (+ de 30.000 exemplars) al País Valencià.

¹ Període sense dades OJD publicades.

de Peca, **Eduardo Wenley**. Javier de Moll també ha conversat, recentment, sobre la seua compra. Una adquisició amb l'oposició rotunda del president Lerma.

¿Una premsa d'anar per casa?

«A pesar de ser un país de molta riquesa, amb tres universitats i una societat culturalment alta, l'índex de lectors no ha augmentat», assegura Miquel Àngel Villena, responsable a València del rotatiu madrileny *El País*, que ven més de trenta mil exemplars entre setmana i que els dissabtes supera els cinquanta-mil. Una xifra important que representa el 10 per cent del tiratge estatal i que, en termes relatius, el situa per davant de les vendes a Catalunya.

«Fem un esforç perquè *El País* comprenga tot el País Valencià, però encara no hem deixat de ser una secció d'informació local dins d'un diari d'estat», opina Villena. Superar el sostre de les dues pàgines que la redacció valenciana aconsegueix encolomar en el rotatiu que dirigeix **Joaquín Estefanía** i ampliar la seua plantilla continua sent «una incògnita». Miquel Àngel Villena acusa les empreses periodístiques de ser, «bàsicament, les responsables que encara tinguem un mercat editorial raquític».

«La premsa valenciana és mediocre, avorrida i analfabeta. El seu sistema de treball és esclavista i predomina el tràmit rutinari. A més, els periodistes estan molt mal pagats», pensa el mestre de periodistes **J. J. Pérez Benlloch**. «Vivim, en general, una gran commo-
ció de la premsa escrita, però un aug-

ment de diaris és ja impossible al País Valencià. De cara al futur, el més probable serà un moviment de propietaris i canvis en l'estructura del capital», preveu Benlloch. «Mentre el PSOE la controle —afegeix—, la premsa serà una autèntica mediocritat».

Per a Benlloch, ex-director, entre altres, del desaparegut *Diario de Valencia*, «la premsa valenciana és, bàsicament, capitalina». N'hi ha prou de repassar-ne les xifres. El 91,5 per cent de *Las Provincias* es ven a la demarcació de València i se centra en la ciutat; el 99 per cent de *l'Información* queda a Alacant; a penes un 4 per cent del *Castellón Diario* o del *Mediterráneo* traspassen la marca nord del País Valencià.

«Caldria un diari d'àmbit global que es venguera, simultàniament, a totes les ciutats valencianes», comenta, des de Madrid, l'escriptor, periodista i estudiós històric de la premsa d'ací, **Ricard Blasco**. Des de la freda objectivitat que permet la distància, Blasco comenta que els diaris actuals «no poden enfrontar, competitiuament, el canvi que afectarà els mitjans de comunicació en la frontera del segle XXI. La raó és que els diaris que ara es publiquen tenen una concepció excessivament provinciana, pobletana i de campanar», sentència. □

Redacció del desaparegut «Diario de Valencia».